Η ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ 2010

Στροφή προς μια πράσινη οικονομία

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) έδωσε στη δημοσιότητα την τέταρτη έκθεσή του με τον τίτλο: **«Το Ευρωπαϊκό Περιβάλλον. Κατάσταση και Προοπτικές - 2010».** Πρόκειται για μια ενδελεχή αξιολόγηση του πώς και γιατί αλλάζει το περιβάλλον της Ευρώπης και τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό. Η «SOER 2010» καταλήγει ότι μία πλήρως ολοκληρωμένη προσέγγιση για το μετασχηματισμό της Ευρώπης σε μία πράσινη οικονομία, που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους, μπορεί όχι μόνον να έχει ως αποτέλεσμα ένα υγιές περιβάλλον, αλλά και να προωθήσει, επίσης, την ευημερία και την κοινωνική συνοχή.

Η νέα αξιολόγηση του ΕΟΠ δείχνει ότι οι παγκόσμιες απαιτήσεις για τροφή, ένδυση, στέγαση και μεταφορές των ατόμων επιταχύνονται. Αυτές οι αυξανόμενες απαιτήσεις για το φυσικό κεφάλαιο ασκούν έντονη πίεση στα οικοσυστήματα, τις οικονομίες και την κοινωνική συνοχή της Ευρώπης, αλλά και σε άλλα μέρη του κόσμου. Ωστόσο, η έκθεση επιβεβαιώνει ότι οι καλοσχεδιασμένες περιβαλλοντικές πολιτικές συνεχίζουν να βελτιώνουν το ευρωπαϊκό περιβάλλον χωρίς να υπονομεύουν το αναπτυξιακό δυναμικό της Ευρώπης.

«Καταναλώνουμε περισσότερους φυσικούς πόρους από όσους απαιτούνται για να διατηρηθεί η οικολογική σταθερότητα. Αυτό ισχύει τόσο για την Ευρώπη όσο και για τον πλανήτη ως σύνολο. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί την πιο ορατή ένδειξη αστάθειας, μέχρι σήμερα. Ωστόσο μία σειρά από παγκόσμιες τάσεις υποδηλώνουν μεγαλύτερους συστημικούς κινδύνους για τα οικοσυστήματα στο μέλλον. Η φύση της τρέχουσας χρηματοοικονομικής κρίσης πρέπει να μας κάνει να σκεφτούμε σοβαρά» ανέφερε η καθηγήτρια **Jacqueline McGlade,** Εκτελεστική Διευθύντρια του ΕΟΠ.

Η πλήρης μεταστροφή προς μία πράσινη οικονομία, που χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους, απαιτεί να ληφθούν πλήρως υπόψη όλοι οι περιβαλλοντικοί πόροι -η βιοποικιλότητα, η γη, ο άνθρακας, οι ποταμοί, οι θάλασσες και ο αέρας που αναπνέουμε- για τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την παραγωγή, την κατανάλωση και το παγκόσμιο εμπόριο.

Δημοσιογραφική Επιμέλεια:
ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΠΕΡΑΣ

Παρουσίαση:
Δρ. **ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΕΟΧΑΡΗ,**
Επιμελήτρια ΜΕΠΑΑ του ΤΕΕ

«Δεν υπάρχουν γρήγορες λύσεις, παρά μόνον το ότι οι ρυθμιστές, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες πρέπει να συνεργαστούν και να βρουν καινοτόμους τρόπους προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τους πόρους πιο αποτελεσματικά. Υπάρχουν οι σπόροι για μελλοντικές δράσεις. Το έργο που μας περιμένει είναι να τους βοηθήσουμε να ριζώσουν και να ευδοκιμήσουν» καταλήγει η McGlade.

Η «SOER 2010» επισημαίνει, επίσης, ότι η καλύτερη κατανόηση των σχέσεων που υφίστανται μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, της βιοποικιλότητας, της χρήσης των πόρων και της υγείας των ατόμων, καθώς και του τρόπου με τον οποίο εργαλεία όπως ο χωροταξικός σχεδιασμός, η οικολογική φορολογική μεταρρύθμιση, η πρόληψη της ρύπανσης, η προφύλαξη και η λογιστική των πόρων μπορούν να ενισχύσουν την προσέγγιση με βάση το φυσικό κεφάλαιο για τη διαχείρισή τους.

Κύρια πορίσματα και συστάσεις

• **Κλιματική αλλαγή:** Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά τον περιορισμό των εκπομπών και την επέκταση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι εκπομπές στην ΕΕ των «27» είναι κατά 17% χαμηλότερες από τα επίπεδα του 1990 και, ως εκ τούτου, πολύ κοντά στο στόχο του μπλοκ για περιορισμό των εκπομπών κατά 20% έως το 2020. Ωστόσο, οι τομεακές εξελίξεις δεν είναι όλες θετικές. Οι εκπομπές της ΕΕ των «27» από τις μεταφορές αυξήθηκαν κατά 24% μεταξύ των ετών 1990 και 2008.

• **Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:** Ακόμη και αν η Ευρώπη επιτύχει όλους τους στόχους για μείωση των εκπομπών και οι ηγέτες του κόσμου συμφωνήσουν στη λήψη θαρραλέων μέτρων κατά τη διάρκεια των συζητήσεων για το κλίμα, οι οποίες, κατά την παρούσα περίοδο, λαμβάνουν χώρα στο Κανκούν του Μεξικού, η Ευρώπη θα χρειαστεί να προσαρμοστεί στον συνεχή και αναμενόμενο αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής. Η εξειδικευμένη διαχείριση του φυσικού κεφαλαίου μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών.

• **Βιοποικιλότητα, οικοσυστήματα και η υγεία των ατόμων:** Το δίκτυο προστατευομένων ζωνών «Natura 2000», το οποίο καλύπτει επί του παρόντος, περίπου, το 18% της χερσαίας έκτασης της ΕΕ, έχει συμβάλει στην προστασία των απειλούμενων ειδών και στη διατήρηση των χώρων πρασίνου για αναψυχή. Η νομοθεσία για την ποιότητα του αέρα και των υδάτων έχει μειώσει την πίεση που ασκείται στη βιοποικιλότητα και στους ανθρώπους. Από την άλλη μεριά, η εντατικοποίηση της χρήσης γης, η απώλεια των οικοτόπων και η υπεραλίευση έχουν απομακρύνει την ΕΕ από την επίτευξη του στόχου για την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010.

• **Ολοκληρωμένες λύσεις σε παγκόσμιο επίπεδο:** Καταδεικνύοντας την πληθώρα των σχέσεων μεταξύ διαφορετικών προκλήσεων, περιβαλλοντικών και άλλων, η «SOER 2010» μας ενθαρρύνει να αυξήσουμε τις ολοκληρωμένες δράσεις σε διάφορους τομείς πολιτικής που έρχονται αντιμέτωποι με αυτές τις προκλήσεις, ούτως ώστε να υπάρξουν ταχύτερες βελτιώσεις και να μεγιστοποιηθούν τα παράλληλα οφέλη (π.χ. ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και η βελτίωση της ποιότητας του αέρα ταυτόχρονα).

• **Αποδοτικότητα των πόρων:** Η ασφάλεια ως προς τη σίτιση, την ενέργεια, τα νερά αποτελούν βασικούς κινητήριους μοχλούς για τη χρήση γης, καθώς συχνά αυξάνονται οι συγκρουόμενες απαιτήσεις (π.χ. για τρόφιμα, ζωοτροφές και καύσιμα). Η λογιστική και η τιμολόγηση, που λαμβάνουν πλήρως υπόψη τις επιπτώσεις της χρήσης των πόρων, έχουν καθοριστική σημασία για την ώθηση των επιχειρήσεων και των καταναλωτών προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της αποδοτικότητας των πόρων.

• **Συμμετοχή των πολιτών:** Οι πολιτικές από μόνες τους δεν μπορούν να ανακόψουν ή να αναστρέψουν τις περιβαλλοντικές εξελίξεις. Πρέπει να αυξήσουμε τον αριθμό των πολιτών που αφιερώνουν τις προσπάθειές τους στη μείωση της επίδρασής τους στο περιβάλλον με τη συμμετοχή τους στη συλλογή δεδομένων, καθώς και μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. ■

ΥΠΕΚΑ

Επτά δράσεις για την προστασία του

Την πολιτική του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής για τα νερά, που περιλαμβάνει επτά δράσεις και στοχεύει στην ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων και στην προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος, ανακοίνωσαν σε συνέντευξη Τύπου η υπουργός ΠΕΚΑ, **Τίνα Μπιρμπίλη,** και ο ειδικός γραμματέας Υδάτων, **Ανδρέας Ανδρεαδάκης.**

Όπως αναφέρθηκε, το ΥΠΕΚΑ πιστεύει ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια για την περαιτέρω ανάπτυξη και αξιοποίηση των υδατικών πόρων, παράλληλα με μέτρα και δράσεις που θα εξασφαλίζουν την επίτευξη ή διατήρηση της καλής χημικής και οικολογικής κατάστασης, δηλαδή της βιοποικιλότητας, του υδάτινου περιβάλλοντος (επιφανειακά, υπόγεια και παράκτια ύδατα, καθώς και το ευρύτερο θαλάσσιο περιβάλλον). Οι δράσεις στον τομέα των νερών εντάσσονται στο ευρύτερο πρόγραμμα των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του υπουργείου.

Στις επτά δράσεις του ΥΠΕΚΑ για τα νερά περιλαμβάνονται:

1. Η εφαρμογή της Οδηγίας - πλαίσιο για τα νερά - Σχέδια Διαχείρισης

Με απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων καθορίστηκαν οι 45 Λεκάνες Απορροής Ποταμών και τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα.

Κάθε Υδατικό Διαμέρισμα αποτελεί συνάθροιση επιμέρους λεκανών. Βασικό εργαλείο της Οδηγίας - Πλαίσιο είναι τα Σχέδια Διαχείρισης και τα Προγράμματα Δράσεων για την ορθολογική διαχείριση όλων των επιφανειακών, υπόγειων, μεταβατικών και παράκτιων υδατίνων σωμάτων (συνολικά περί τα 1.500 υδάτινα σώματα). Τα Σχέδια Διαχείρισης και τα Προγράμματα Μέτρων καταρτίζονται για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα, με ανάλυση σε επίπεδο λεκάνης απορροής. Την ευθύνη κατάρτισης των Σχεδίων, του Προγράμματος Μέτρων και γενικότερα του στρατηγικού σχεδιασμού, έχει το ΥΠΕΚΑ, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Υδάτων της αποκεντρωμένης διοίκησης. Οι εκάστοτε αρμόδιες ή συναρμόδιες Περιφέρειες επωμίζονται το έργο εφαρμογής των μέτρων.

Προκηρύχτηκαν 6 μελέτες, μέσω των οποίων θα καταρτιστούν τα Σχέδια Διαχείρισης των 45 Λεκανών και 14 Υδατικών Διαμερισμάτων. Έχει ήδη αρχίσει από τον Οκτώβριο η εκπόνηση της μελέτης για τα Υδατικά Διαμερίσματα Ηπείρου - Δυτικής Ελλάδας - Θεσσαλίας, ενώ η έναρξη εκπόνησης των μελετών για τα υπόλοιπα 11 Υδατικά Διαμερίσματα θα γίνει τον Ιανουάριο, με στόχο να ολοκληρωθούν το 2012.

Το ΥΠΕΚΑ θεωρεί ότι ήδη από το στάδιο εκπόνησης των προσχεδίων είναι απαραίτητη η ενημέρωση και κατάθεση απόψεων από όλους τους εμπλεκομένους

2. Παρακολούθηση ποσοτικών και ποιοτικών παραμέτρων

Μετά από έρευνα της ΕΓΥ έγινε εντοπισμός και αξιολόγηση των μέχρι τώρα στοιχείων των διαφόρων, επιμέρους και μη, συστηματικών δικτύων παρακολούθησης.

Με βάση τα αποτελέσματα της τελευταίας τετραετίας σε, περίπου, 400 θέσεις δειγματοληψίας, για πρώτη φορά, ετοιμάζεται **Έκθεση για την Κατάσταση της Ποιότητας των Υδάτων της Χώρας,** η οποία θα υποβληθεί εντός των επομένων μηνών στο Εθνικό Συμβούλιο Υδάτων.

Με ενοποίηση και επέκταση των επιμέρους δικτύων παρακολούθησης συγκροτείται το **Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης**, με, περίπου, 2.000 σημεία δειγματοληψίας σε 1.500 υδάτινα σώματα.

Έχει **ετοιμαστεί η ΚΥΑ που καθορίζει τους φορείς του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης** και θα αρχίσει από τις αρχές του 2011 η λειτουργία του.

Για την αξιολόγηση της ποιοτικής κατάστασης των υδάτων έχει **εκδοθεί σχετική ΚΥΑ,** η οποία καθορίζει τα απαιτούμενα όρια για 93 ουσίες προτεραιότητας και άλλες χημικές ενώσεις.

3. Ακτές κολύμβησης

Ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης για το 2010 και θα ακολουθήσει η υποβολή έκθεσης προς την ΕΕ, όπως έγινε πέρυσι το Δεκέμβριο για το 2009. Για το 2010 η έκθεση θα συνταχθεί με τις απαιτήσεις της νέας Οδηγίας περί ακτών κολύμβησης. Εντός του 2011 θα υλοποιηθεί το έργο κατάρτισης **του Μητρώου των Ταυτοτήτων των Ακτών Κολύμβησης** και θα δημιουργηθεί **διαδραστικός ιστότοπος** για την αμφίδρομη ενημέρωση υπηρεσίας - κοινού. **Στόχος του Μητρώου** είναι η καταγραφή όλων των δυνητικών πιέσεων και ειδικότερα των πιθανών πηγών ρύπανσης σε κάθε ακτή.

4. Δίκτυα Αποχέτευσης και Βιολογικοί Καθαρισμοί

Με πόρους του ΕΠΠΕΡΑΑ, ύψους 1 δισεκατομμυρίου ευρώ, προγραμματίζεται μέχρι το 2015 η ολοκλήρωση όλων των έργων αποχέτευσης και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων με ισοδύναμο πληθυσμό μεταξύ 2.000-15.000 κατοίκους (περίπου 400 ΕΕΛ). Ήδη, έχουν ενταχθεί έργα βιολογικών καθαρισμών και δικτύων αποχέτευσης ύψους 420 εκ. ευρώ και αρχίζει η σταδιακή εκτέλεση δαπανών, ενώ άρχισε η αξιολόγηση πρόσθετων έργων, στο πλαίσιο συμπληρωματικής πρόσκλησης του Οκτωβρίου (200 εκ. ευρώ). Με την τελευταία πρόσκληση ενισχύεται και η ωρίμανση των έργων μέσω χρηματοδότησης των αναγκαίων μελετών.

Με εξασφαλισμένη την απαιτούμενη χρηματοδότηση, ύψους, περίπου, 300 εκ. ευρώ από το ΕΣΠΑ/ΠΕΠ Αττικής, έχει διαμορφωθεί ένα αναθεωρημένο σχέδιο βάσει του οποίου θα είναι δυνατή η σταδιακή ολοκλήρωση των απαιτούμενων έργων μέχρι το 2014 για την Ανατολική Αττική.

Στόχος είναι, επίσης, η αξιοποίηση της ιλύος που προέρχεται από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων. Ειδικότερα με το υπό λειτουργία έργο ξήρανσης της Ψυττάλειας και το υπό υλοποίηση αντίστοιχο έργο στη Θεσσαλονίκη, το 50%, περίπου, της παραγόμενης ιλύος στη χώρα διατίθεται ως καύσιμο σε τσιμεντοβιομηχανίες στο εξωτερικό, αλλά τονίστηκε ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η εγχώρια αξιοποίηση της ξηραμένης ιλύος από τις βιομηχανίες τσιμέντου στην Ελλάδα και από τη ΔΕΗ.

Μεσοπρόθεσμος στόχος είναι, επίσης, η αξιοποίηση, κυρίως στη γεωργία, ενός πρόσθετου ποσοστού 25-30% της συνολικής ποσότητας που παράγεται.

5. Εξοικονόμηση νερού, διασφάλιση ποιότητας, επαναχρησιμοποίηση

Μέχρι τέλους του χρόνου θα ολοκληρωθεί η έ-

Επιμέλεια: **Νικος Περπερας**

νταξη έργων ελέγχου διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης (60 εκ. ευρώ).

Έχει προκηρυχθεί και επίκειται η ανάθεση μελέτης για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων κατ' οίκον εξοικονόμησης νερού και για τη διαμόρφωση κατάλληλου σχετικού θεσμικού πλαισίου.

Έχει προκηρυχθεί και επίκειται η ανάθεση μελέτης για τη διερεύνηση των ενδεχόμενων αδυναμιών του κανονισμού για το πόσιμο νερό -ιδίως σε σχέση με το χρώμιο- και η προώθηση σχεδίων ασφάλειας νερού.

Στις 15 Ιανουαρίου, με πρωτοβουλία του ΥΠΕΚΑ, διοργανώνεται διεθνής διάσκεψη για το πρόβλημα του εξασθενούς χρωμίου στο πόσιμο νερό.

Έχει ολοκληρωθεί και έχει υπογραφεί από την υπουργό ΠΕΚΑ η ΚΥΑ «Καθορισμός μέτρων, όρων

υδάτινου περιβάλλοντος

και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις», με την οποία προωθείται η επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων όχι μόνο για αρδευτικούς σκοπούς, αλλά και για αστική -πλην πόσης- χρήση, για αναπλάσεις, δημιουργία χώρων αναψυχής, βιομηχανική χρήση και εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων.

Προωθούνται, επίσης, έργα επαναχρησιμοποίησης λυμάτων, συμπεριλαμβανομένου του έργου επαναχρησιμοποίησης μέρους των λυμάτων της Ψυττάλειας.

6. Διακρατικές Συμφωνίες

Στον τομέα των διακρατικών συμφωνιών, το ΥΠΕΚΑ σε συνεργασία με το ΥΠΕΞ, προωθεί τις συμφωνίες:

- για τις Πρέσπες, μια συμφωνία που αποτελεί πρότυπο για διακρατικά πάρκα και η οποία βρίσκεται στο στάδιο κύρωσης από την ΕΕ,
- Ελλάδας - Τουρκίας, με πρόσφατη τη σύσταση κοινής Επιτροπής για την περιοχή του Έβρου,
- Ελλάδας - Βουλγαρίας, για συνεργασία στα διακρατικά ποτάμια Νέστο, Στρυμόνα, Άρδα και Έβρο, με επικείμενη τη σύσταση της κοινής Επιτροπής,
- Ελλάδας - Κύπρου, με στόχο μεταξύ άλλων και την υποβοήθηση της Κύπρου κατά την περίοδο προεδρίας της στην ΕΕ.

Επίσης, προετοιμάζει ημερίδα για την άνοιξη του 2011, σε θέματα βιολογικών καθαρισμών, στο πλαίσιο της συνεργασίας Ελλάδας - Γερμανίας, ενώ κάτι αντίστοιχο εξετάζεται να γίνει και με το Ισραήλ.

7. Ειδικά Προγράμματα - Ασωπός ποταμός

Το ΥΠΕΚΑ, παράλληλα με την εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης, τα οποία θα αναδείξουν τα απαιτούμενα προγράμματα μέτρων σε επίπεδο χώρας, έχει ήδη αναπτύξει πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες περιοχές (Ασωπός, Κορώνεια, Καστοριά, Παγασητικός, Μαλιακός, Κορινθιακός, παράκτια περιοχή Κουρούτας κλπ.).

Ειδικότερα για τον Ασωπό το ΥΠΕΚΑ προωθεί ένα Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Διαχείρισης του Περιβαλλοντικού Κινδύνου για την ευρύτερη περιοχή της λεκάνης απορροής του **Ασωπού ποταμού**, με προτεραιότητες τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και την προστασία του περιβάλλοντος. Βρίσκονται σε εξέλιξη οι ακόλουθες δράσεις:

- Εκδόθηκε η ΚΥΑ υπ' αριθμ. 20488/19-05-2010 (ΦΕΚ 749 Β/31-05-2010) «Καθορισμός Ποιοτικών Περιβαλλοντικών Προτύπων στον ποταμό Ασωπό και Οριακών Τιμών Εκπομπών υγρών βιομηχανικών αποβλήτων στη λεκάνη απορροής του Ασωπού», με την οποία καθορίζονται αυστηρά ποιοτικά όρια τόσο για τον Ασωπό όσο και για τις εκπομπές των υγρών βιομηχανικών αποβλήτων της περιοχής.
- Εκδόθηκε η ΚΥΑ «Συμπλήρωση της οικ. 19652/1906/1999 Κοινής Υπουργικής Απόφασης» με θέμα «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» με την οποία χαρακτηρίζεται η λεκάνη του Ασωπού ως ευπρόσβλητη σε νιτρορρύπανση περιοχή και θα ακολουθήσει η διαμόρφωση και εφαρμογή κατάλληλου αγροπεριβαλλοντικού προγράμματος μέτρων.
- Με Απόφαση της υπουργού ΠΕΚΑ, συστάθηκε επιτροπή με σκοπό την προώθηση και παρακολούθηση των απαραίτητων δράσεων και ενεργειών, ώστε να εφαρμοστούν τα αναγκαία μέτρα απορρύπανσης και να επιτευχθεί η συμμόρφωση των βιομηχανιών της περιοχής με τις επιταγές της ΚΥΑ υπ' αριθμ. 20488/19-05-2010.

Από τον Απρίλιο του 2010, σε στενή συνεργασία με την ΕΥΔΑΠ, την Περιφέρεια και τις τοπικές Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης - Αποχέτευσης και τους ΟΤΑ έχουν δρομολογηθεί οι απαιτούμενες ενέργειες για την ασφαλή υδροδότηση των κατοίκων της περιοχής με καθαρό πόσιμο νερό και έχουν εξασφαλιστεί οι απαιτούμενοι για το σκοπό αυτό πόροι. Ειδικότερα: Τα Οινόφυτα, ήδη, τροφοδοτούνται με νερό του Μόρνου. Ολοκληρώνονται εντός του έτους από την ΕΥΔΑΠ οι μελέτες και τα τεύχη δημοπράτησης για τα απαιτούμενα έργα αναβάθμισης του διυλιστηρίου των Οινοφύτων και μεταφοράς νερού από τον Μόρνο, μέσω του διυλιστηρίου Θηβών, σε κοινότητες περιοχής (Νεοχωράκι, Ελαιώνας), ενώ η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας θα δημοπρατήσει τα απαιτούμενα έργα και η χρηματοδότηση των έργων θα γίνει από το ΥΠΕΚΑ (ΕΠΠΕΡΑΑ). Επίσης, το ΥΠΕΚΑ προτίθεται να προωθήσει το δύσκολο εγχείρημα της σταδιακής αποκατάστασης της περιβαλλοντικής υποβάθμισης που έχει προκληθεί. Για το σκοπό αυτό ήδη διερευνά την έκταση της υποβάθμισης και τη δυνατότητα εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων αποκατάστασης. Εντός του έτους θα ολοκληρωθεί η προκαταρκτική σχετική επεξεργασία.

Τέλος, αναφέρθηκε ότι για το 2011 προγραμματίζονται, επίσης, σημαντικές νέες δράσεις, όπως η διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, η προώθηση της θαλάσσιας στρατηγικής και μέτρα ολοκληρωμένης διαχείρισης και περιβαλλοντικής προστασίας υποβαθμισμένων υδατικών συστημάτων της χώρας. ▶

Συμπεριλαμβάνονται αρκετές από τις προτάσεις του ΤΕΕ

της Δρος **Χριστινας Θεοχαρη***

Το πρώτο θετικό που πρέπει να επισημανθεί είναι η αναβάθμιση του τομέα των νερών από το ΥΠΕΚΑ, με τη δημιουργία της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (ΕΓΥ), η οποία στοχεύει στην άρση του κατακερματισμού του αντικειμένου και την εξ αυτού απορρέουσα αναποτελεσματικότητα και στασιμότητα.

Η δέσμη μέτρων και δράσεων του ΥΠΕΚΑ για τα νερά, που παρουσιάσθηκε προσφάτως, επιχειρεί να ανατρέψει την υπάρχουσα κατάσταση και να φέρει τα πράγματα που αφορούν στη διαχείριση των υδατικών πόρων στην Ελλάδα κατά το κοινώς λεγόμενο... σε λογαριασμό.

Η απουσία μιας αποτελεσματικής πολιτικής για τη διαχείριση των υδατικών πόρων στη χώρα μας, έχει κάνει φανερές τις επιπτώσεις της σε πολλές περιοχές της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια και έχει συσσωρεύσει προβλήματα και αδιέξοδα. Τα προβλήματα αυτά εκδηλώνονται κατά προτεραιότητα στις πιο ευάλωτες από την άποψη του υδατικού ισοζυγίου περιοχές, όπως είναι τα νησιά, οι παράκτιοι υγρότοποι και υδροφορείς, καθώς και οι περιοχές μεγάλης αστικής, βιομηχανικής και αγροτικής ανάπτυξης.

Το ΤΕΕ, εδώ και πολλά χρόνια, έχει παρουσιάσει προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Πολλές από αυτές μπορεί κανείς να τις δει ενταγμένες στο προαναφερθέν πλαίσιο δράσεων και πολιτικών του ΥΠΕΚΑ με στόχο: «Τη διαχείριση των υδατικών πόρων και την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος».

Συγκεκριμένα, η ένταξη της πολιτικής για τη διαχείριση των υδατικών πόρων στο ευρύτερο πρόγραμμα των αναπτυξιακών παρεμβάσεων και η συνάρθρωσή της με άλλες πολιτικές (integration), όπως αυτή της κλιματικής αλλαγής (υδροηλεκτρικά, αντιμετώπιση της ξηρασίας), αναβάθμιση της ποιότητας ζωής (διαχείριση λυμάτων), και ενίσχυσης των μηχανισμών και θεσμών περιβαλλοντικής πληροφορίας, αποτελεί και θέση του ΤΕΕ, που στις κατά καιρούς τοποθετήσεις του έχει αναφερθεί. Το ΤΕΕ έχει αναφερθεί επιπροσθέτως και σε άλλες πολιτικές που πρέπει να συνεργούν με αυτή των νερών, όπως η πολιτική που αφορά στη διαχείριση των βιομηχανικών αποβλήτων που ταλαιπωρούν πολλές περιοχές της χώρας και απειλούν τη δημόσια υγεία (π.χ. Ασωπός, Κορώνεια κ.ά.), η χωροταξική, η τουριστική, η γεωργική, που θα πρέπει, επίσης, να συναρθρώνονται με αυτή των υδατικών πόρων, προκειμένου να έχουμε μια ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προσέγγιση του θέματος και μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικά για τη χωροταξική πολιτική, σε σχέση με τους υδατικούς πόρους, η πρόκληση έγκειται στην εύρεση ενός συμβιβασμού μεταξύ ανταγωνιστικών χρήσεων, χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα τους υδατικούς πόρους με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Προδήλως είναι αναγκαία η συμφιλίωση ανάμεσα στη χωροταξία και τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Δυστυχώς, σε πολλές περιπτώσεις γίνεται χωροθέτηση υδροβόρων δραστηριοτήτων σε άνυδρες περιοχές. Όταν αυτές συνοδεύονται επιπροσθέτως από γενικότερη στενότητα αναπτυξιακών πόρων και από αυξημένη εξάρτηση από μία και μόνο οικονομική δραστηριότητα (π.χ. τον τουρισμό), τότε δημιουργούνται σοβαρά αδιέξοδα, που οδηγούν σε υποβάθμιση και παρακμή.

Ο επανακαθορισμός των οργάνων που θεσμικά προβλέπονται για την υλοποίηση των στόχων της υδατικής πολιτικής και ο προσδιορισμός του τρόπου συνεργασίας τους, η διαμόρφωση των επιμέρους δράσεων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων, η ιεράρχηση με βάση τη χρονική προτεραιότητα, όπως αυτή προκύπτει από τις ανάγκες και από τις κοινοτικές δεσμεύσεις, και η κοστολόγηση των απαιτουμένων ενεργειών για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων, που εξαγγέλθηκαν από το ΥΠΕΚΑ, είναι το αυτονόητο. που στη χώρα μας, όταν συμβαίνει, αποτελεί είδηση.

Ιδιαιτέρως σημαντική είναι η ολοκλήρωση και ένταξη μέχρι το τέλος του χρόνου έργων ελέγχου διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης ύψους 60 εκ. ευρώ, η προκήρυξη και η επικείμενη ανάθεση μελέτης της διερεύνησης των δυνατοτήτων κατ' οίκον εξοικονόμησης νερού και διαμόρφωσης κατάλληλου σχετικού θεσμικού πλαισίου, η μελέτη για τη διερεύνηση των ενδεχομένων αδυναμιών του κανονισμού για το πόσιμο νερό -ιδίως σε σχέση με το χρώμιο- και η προώθηση σχεδίων ασφάλειας νερού.

Η διοργάνωση διεθνούς διάσκεψης για το πρόβλημα του εξασθενούς χρωμίου στο πόσιμο νερό, στις 15 Ιανουαρίου 2011 με πρωτοβουλία του ΥΠΕΚΑ, είναι ένα γεγονός που θα πρέπει να αξιοποιηθεί για να δρομολογήσει εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ σ' ό,τι αφορά στα όρια συγκέντρωσης εξασθενούς χρωμίου στο νερό.

Η ΚΥΑ με θέμα: «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις», που προωθεί την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων όχι μόνο για αρδευτικούς σκοπούς, αλλά και για αστική -πλην πόσης- χρήση, για αναπλάσεις, δημιουργία χώρων αναψυχής, βιομηχανική χρήση και εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων, αποτελεί σημαντικό νομοθέτημα, που θα καλύψει ένα σημαντικό κενό. Σημειώνουμε ότι το ΤΕΕ, σε συνεργασία με την ΤΕΔΚΝΑ, έχει προγραμματίσει σχετική ημερίδα για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για το πρώτο τρίμηνο του 2011. ■

* *Περιβαλλοντολόγος - πολιτικός μηχανικός, επιμελήτρια ΜΕΠΑΑ του ΤΕΕ*